

4.15 Společenskovědní seminář

▪ Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a společnost pro vyšší stupeň osmiletého gymnázia (V. – VIII.) a čtyřleté studium (1. ročník – 4. ročník) vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia.

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** přispívá svým charakterem a obsahem k utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, upevnění vědomí příslušnosti k evropské kultuře
- úctě k vlastnímu národu, jeho historii a osobnostem
- otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě
- podpoře a utváření hodnot jako je spravedlnost, solidarita, svoboda, tolerance a odpovědnost
- respektu kulturních, etnických a jiných odlišností
- asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu
- prohlubování znalostí v oblasti demokratického soužití
- orientaci v základních zákonech
- pochopení demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- rozvíjení orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- posuzování sebe sama a aktivně se podílet na hodnocení vlastních projevů

Cílem výuky je utvářet v jedinci snahu poznat sebe samého, sociální a politické prostředí, ve kterém se pohybuje, vést jej k orientaci v základních zákonech státu a v ekonomické problematice, přimět žáka k samostatnému projevu, k vyhledávání a utřídění dat, dokázat obhájit vlastní názory a vhodně je prezentovat.

Organizační vymezení předmětu

Společenskovědní seminář je doplňující výukou a další možností rozšiřujícího studia ve volitelném předmětu. Společenskovědní seminář je vyučován v septimě a třetím ročníku studia a v oktávě a ve čtvrtém ročníku po dvou vyučovacích hodinách týdně.

▪ Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení (*umožňuje žákům osvojit si strategie učení a motivuje je k celoživotnímu vzdělávání*)

Učitel:

- seznamuje žáky s efektivními metodami učení, zpracováním informací a různými formami práce
- vede žáky k promyšlené organizaci času při jednotlivých činnostech, v celé hodině, během dne i v průběhu života
- pestrou nabídkou činností se vyhýbá stereotypu v předávání informací a tím lépe pochopit učivo
- poskytuje žákům zpětnou vazbu nejen ve formě hodnocení, ale také při skupinové práci, v diskusi a při kontrole samostatných úkolů
- při výkladu používá srozumitelného jazyka s přesnými termíny

2. Kompetence k řešení problémů (*podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů*)

Učitel:

- učí žáky pochopit problematiku v kontextu dění ve společnosti
- používá různé cesty k řešení úkolů, klade důraz na tvůrčí činnost
- požaduje po žácích samostatně najít strukturu řešení a přesnou formulaci
- upřednostňuje logické myšlení před mechanickým
- požaduje po žácích samostatné vyhledávání informací

3. Kompetence komunikativní (*vést žáky k všestranné a účinné komunikaci*)

Učitel:

- komunikace je základním učivem v rámci sociologie, a tak se její využití v praxi přímo nabízí
- v aktivitách používá různé komunikace, verbální psané i mluvené, nonverbální
- seznámí žáky s brainstormingem a jeho využitím
- učí zásadám prezentace prací před třídou, na veřejnosti
- využívá diskusní formy a požaduje dodržovat zásady diskuse

4. Kompetence sociální a personální (*rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých*)

Učitel:

- podává žákům informace o struktuře osobnosti a požaduje aplikaci na sebe sama
- vede žáky k zamyšlení nad vlastním režimem dne a denních činností, k plánování volného času
- snaží se žáky vést k odpovědnosti za své vlastní zdraví jako nutnou podmínku pro vlastní spokojený život
- ve společných a skupinových činnostech cíleně vytváří situace, které odbourávají fyzické a psychické bariéry, stmelují třídní kolektiv jako celek a prohlubují vztahy mezi jednotlivými žáky
- zdůrazňuje existenci sociálních pozic a rolí
- formou aktivit vede žáky ke zdravé soutěživosti a kooperaci
- rozvíjí u žáků schopnost formulovat a ujasňovat si životní cíle a tím pochopení volných vlastností k jejich dosažení

5. Kompetence občanská (*připravuje žáky jako svobodné a zodpovědné jednotlivce uplatňující svá práva a plnící své povinnosti*)

Učitel:

- vysvětluje žákům význam a vzájemný vztah kulturního a životního prostředí
- na historii lidského myšlení vysvětluje proměnu vztahu člověka ve společenském prostředí
- učí žáky základům etiky a aplikuje na reálné situace
- vlastním přístupem, nasloucháním, argumentací jde příkladem žákům
- vysvětluje význam společnosti, socializace, politického života a právních vztahů
- vytváří řadu modelových situací, v nichž se žáci učí demokratickým principům v rozhodování
- zdůrazňuje pozitivní vztah k vlasti, k vlastní historii a symbolům státu
- společně hodnotí klady a zápory integrace ČR do evropských a světových institucí
- formuje ve svých žácích občany znající svá práva a povinnosti
- zdůrazňuje prvky odpovědnosti za své chování a jednání

6. Kompetence k podnikavosti (*pomáhá žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti k profesní orientaci*)

Učitel:

- vede žáky k uplatňování svých cílů, nabízí možná řešení k jejich uskutečnění
- dokáže se žáky diskutovat o pozitivních i negativních projevech ve společnosti
- formuje postoje žáků v oblasti negativních společenských jevů
- definuje ekonomické zákonitosti, jejich vývoj a důsledky
- sděluje informace k aktuálním skutečnostem v ekonomickém, politickém či kulturním dění doma i ve světě

- vysvětluje pojmy nutné k pochopení otázek vztahujících se k hospodaření v domácnosti a ve státě
- provede žáky profesemi lidí a pomůže žákům vybrat studijní obor nebo orientovat se v nabídce studijních oborů podle schopností a zájmu

7. Kompetence digitální (*pomáhá žákům uplatnit dovednosti z oblasti informatiky a výpočetní techniky pro svůj občanský a osobní život, využívá je pro spektrum účelů*)

Učitel:

- vede žáky k využívání potřebné sady digitálních zařízení, aplikací a služeb, jejich využívání při školní práci i při zapojení do veřejného života;
- učí žáky uplatnit digitální dovednosti pro získávání, posuzování a sdílení dat a digitálního obsahu v různých formátech; k tomu volí efektivní postupy, strategie a způsoby, které odpovídají konkrétní situaci a účelu;
- vytváří prostor pro propojení digitálního obsahu v různých formátech; pro vyjadřování žáků se za pomoci digitálních prostředků;
- podporuje žáky k tomu, aby navrhovali prostřednictvím digitálních technologií taková řešení, která mu pomohou vylepšit postupy či technologie;
- formuje žáky tak, aby se vyrovnávali s proměnlivostí digitálních technologií a posuzovali, jak vývoj technologií ovlivňuje různé aspekty života jedince a společnosti a životní prostředí;
- Podporuje žáky v tom, aby zvažovali rizika a přínosy v této oblasti;
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat a vede k tomu i žáky, situacím ohrožujícím jejich tělesné a duševní zdraví;
- formuje postoje žáků, aby při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky, s ohleduplností a respektem k druhým

METODY PRÁCE A UŽITÉ ZKRATKY

Metody motivační		
	<i>vstupní</i>	Rozhovor Příběhy, situace, příklady z tisku <i>Roz Dem</i>
	<i>průběžné</i>	aktualizace obsahu (využití učiva v praxi) uvádění příkladů z praxe (využití v praxi) návštěva expozic a exkurze ilustrace, rozbor situací a aktualit asociační a brainstormingové metody <i>AO Prax RozS ABM</i>
Metody expoziční		
	<i>metody přímého přenosu poznatků</i>	Vysvětlování a výklad <i>Vy</i>
	<i>metody zprostředkovaného přenosu poznatků</i>	použití tisku, názorných materiálů exkurze, besedy, aj. Ilustrace práce s učebnicí integrováno v předmětu samostatná a skupinová práce, kooperativní učení problémové výukové metody čtením a psaním ke kritickému myšlení výzkum <i>Dem Ilu PsU INT SSPK PVM RWCT</i>
Metody fixační		
	<i>metody opakování a procvičování učiva</i>	metody kognitivních operací <i>Fix</i>
		metoda opakování pomocí učebnice souvislý ústní projev návěstí rozumových dovedností projekt didaktická hra dramatizační metody třířázový model E-U-R <i>Op ÚP RoD Hra Hra E-U-R</i>
Metody diagnostické a klasifikační		
	<i>metody hodnocení, kontroly a klasifikace</i>	informační zkoušení v lavicích <i>IZL</i>
		individuální ústní zkoušení písemná zkouška metoda hodnocení písemného projevu metoda hodnocení pracovní aktivity rozbor (analýza) studentských prací <i>IndZ PP HPP PH AŽP</i>

	Předmět: Ročník:	<u>SPOLEČENSKOVĚDNÍ SEMINÁŘ</u> <u>SEPTIMA / 3. ROČNÍK</u>				
	TÉMA:	ŠKOLNÍ VÝSTUP – STUDENT:	UČIVO:	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY:	FORMY A METODY VÝUKY:	EVALUAČNÍ NÁSTROJ:
1.	EKONOMIE	<i>Diskutuje o rodinném rozpočtu Seznámí se s hodnotami RPSN a dokáže je vyhodnotit Pokusí se dramatizovat scénu při reklamaci zboží Zná práva spotřebitele Vyzná se v základní nabídce finančních produktů institucí Uvažuje nad výhodami a nevýhodami jednotlivých nabídek s uplatněním znalostí o likviditě, RPSN a penále Snaží se rozlišit spolehlivé a nespolehlivé finanční instituce a jejich nabídky Porozumí krokům, které mohou vést k exekučnímu řízení Uvědomí si význam komerčních pojištění</i>	Finanční gramotnost Práva spotřebitele Finanční produkty Exekuce a jak se jim vyhnout	<i>VMEGS OSV Mezipředmětové vztahy: ČJ, dějepis, zeměpis, cizí jazyky, matematika</i>	V průběhu celého studia: exkurze, besedy, divadlo a film Učitel dle svého uvážení a znalosti klimatu třídy volí: Roz Dem AO	IZL IndZ PP HPP PH AZP <i>Referáty</i>
2.	MEZINÁRODNÍ VZTAHY A GLOBÁLNÍ SVĚT	<i>Na příkladech rozliší, jak se měnilo politické myšlení v průběhu dějin Uvědomí si dějiny Evropy v rámci dějin lidstva Pochopí chronologii dějin Evropy Seznámí se s významnými osobnostmi sjednocování Evropy Zapamatuje si významná data a osobnosti procesu evropské integrace Pozná a seznámí se s hlavními institucemi EU Dokáže popsat systém rozhodování institucí EU Uvědomí si postavení našeho státu v EU Dokáže porovnat poznatky z literatury a dějepisu Vybere v tisku náměty k diskusi</i>	Základní otázky spojené s problematikou Evropy Geografické postavení Evropy Evropská unie: Přehled dějin EU, chronologie dějin po 2. světové válce Instituce EU, jejich členové a pravomoci Politiky EU ČR v EU Aktuální problémy v EU EU a já – studium a práce v zemích	<i>VMEGS OSV MkV VDO Mezipředmětové vztahy: ČJ, dějepis, zeměpis, cizí jazyky</i>	Prax RozS ABM Vy Dem Ilu PsU INT SSPK PVM RWCT Fix Op ÚP RoD Hra E-U-R Projekt	IZL IndZ PP HPP PH AZP <i>Referáty</i>
3.	MEZINÁRODNÍ VZTAHY A GLOBÁLNÍ SVĚT	<i>Posoudí projevy globalizace, popíše globální problémy současnosti Uvědomí si význam a meze mezinárodní spolupráce na globální úrovni Zhodnotí zapojení ČR do jednotlivých mezinárodních institucí Uvede příklady institucí, které mu mohou pomoci při pobytu v zahraničí Diskutuje o příčinách a náznaku řešení odlišné životní úrovně v jednotlivých částech světa, o příčinách válečných konfliktů, migrace apod. Přijímá zodpovědnost za sebe a svět, ve kterém žije</i>	Současné globální problémy OSN a NATO: jejich účel a činnost	<i>VMEGS OSV MkV Mezipředmětové vztahy: ČJ, dějepis, zeměpis, cizí jazyky</i>		IZL IndZ PP HPP PH AZP <i>Referáty</i>

4.	RELIGIONISTIKA	<p><i>Učí se rozumět odlišnostem projevů náboženského vyznání</i></p> <p><i>Dokáže rozlišit znaky církve a sekty</i></p> <p><i>Snaží se přiřadit některé současné společenské jevy k jednotlivým náboženským tradicím</i></p> <p><i>Uvědomí si nebezpečí fundamentalismu a náboženských předsudků</i></p>	<p>Rozšíření učiva religionistiky:</p> <p>Křesťanské církve</p> <p>Nová náboženská hnutí a sekty</p>	<p><i>MkV</i></p> <p><i>OSV</i></p> <p><i>Mezipředmětové vztahy: ČJ, dějepis, cizí jazyky, zeměpis</i></p>		<p>IZL</p> <p>IndZ</p> <p>PP</p> <p>HPP</p> <p>PH</p> <p>AZP</p>
5.	MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	<p><i>Seznámí se s pojmem médium</i></p> <p><i>Uvědomí si otázku objektivního zpravodajství a fenomén fake news</i></p> <p><i>Snaží se pochopit rozdíly v jednotlivých formách zpravodajství a jejím prezentováním</i></p> <p><i>Dokáže uvést druhy a použití reklamy, její klady a zápory</i></p> <p><i>Porozumí využití poznatků z oblasti psychologie v reklamě a v propagandě</i></p> <p><i>Rozlišuje propagandu černou, šedou a bílou</i></p> <p><i>Zkusí napsat reklamní slogan či článek do novin</i></p> <p><i>Snaží se v rámci diskuse orientovat v problematice</i></p> <p><i>Orientuje se v jednotlivých formách a druzích tiskových sdělení</i></p> <p><i>Umi najít a ověřit informace</i></p> <p><i>Ve skupinové diskusi rozpozná argumentační fauly, sám vede diskusi etickým způsobem</i></p>	<p>Svět médií</p> <p>Využití psychologie v mediálním světě</p> <p>Informace a doba post faktická, fake news</p> <p>Způsoby a meze ověřování informací</p> <p>Zpravodajství, reklama, propagace a propaganda</p> <p>Etika argumentace a aplikovaná logika</p>	<p><i>OSV</i></p> <p><i>VMEGS</i></p> <p><i>MV</i></p> <p><i>VDO</i></p> <p><i>Mezipředmětové vztahy: ČJ, dějepis, cizí jazyky</i></p>	<p>Učitel dle svého uvážení a znalosti klimatu třídy volí:</p> <p>Roz ,Dem</p> <p>AO ,Prax</p> <p>RozS,ABM</p> <p>Vy,Dem</p> <p>IlU,P sU</p> <p>INT,SSPK</p> <p>PVM,RWCT</p> <p>Fix,Op</p> <p>ÚP, RoD</p> <p>Hra,E-U-R</p>	<p>IZL</p> <p>IndZ</p> <p>PP</p> <p>HPP</p> <p>PH</p> <p>AZP</p> <p><i>Referáty</i></p>

	Předmět: Ročník:	SPOLEČENSKOVĚDNÍ SEMINÁŘ OKTÁVA / 4. ROČNÍK				
	TÉMA:	ŠKOLNÍ VÝSTUP – STUDENT:	UČIVO:	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY:	FORMY A METODY VÝUKY:	EVALUAČNÍ NÁSTROJ:
1.	PSYCHOLOGIE	<i>Zopakuje si základní učivo Rozšíří své vědomosti o aktuální skutečnosti Dokáže samostatně vysvětlit problematiku a reagovat na otázky Samostatně vyhledá a zpracuje informace Uvede a charakterizuje jednotlivé vlivy na rozvoj osobnosti člověka Zná pojem determinace</i>	Determinace lidské psychiky, osobnost jako biologická, sociální a psychická skutečnost Vývojová psychologie Psychické poruchy	<i>OSV VMEGS MV VDO Mezipředmětové vztahy: D, ČJ, cizí jazyky , Bi, Z</i>	V průběhu celého studia: exkurze, besedy, divadlo a film, výzkum	IZL IndZ PP HPP PH AZP
2.	SOCIOLOGIE A MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	<i>Zopakuje si základní učivo Rozšíří své vědomosti o aktuální skutečnosti Dokáže samostatně vysvětlit problematiku a reagovat na otázky Samostatně vyhledá a zpracuje informace Uvědomí si důležitost ověřování informací o stavu společnosti (např. ČSÚ) Popíše, čím se odlišují jednotlivé sociální skupiny, včetně klasifikace dle P.Bourdieu Pochopí problematiku diskriminace a seznámí se s jejími druhy Používá správné pojmy Dokáže o problému diskutovat Seznámí se s možnostmi, jak pomoci Pochopí dějinnou a kulturní proměnlivost sociálních norem</i>	Socializace člověka v různých kulturních oblastech Kultura jako projev chování jednotlivce a společnosti, umění Morálka jako proměnná v sociálním kontextu Sociálně-patologické jevy Pojem multikultura Konformita a nonkonformita, diskriminace	<i>OSV VMEGS MV VDO Mezipředmětové vztahy: Cizí jazyky, D, Vv, Hv</i>	Učitel dle svého uvážení a znalosti klimatu třídy volí: Roz Dem AO Prax RozS ABM Vy Dem Ilu PsU INT SSPK PVM	IZL IndZ PP HPP PH AZP
3.	PRÁVO	<i>Zopakuje si základní učivo Vysvětlí pojmy z oblasti právního vědomí Rozšíří své vědomosti o aktuální skutečnosti Dokáže samostatně vysvětlit problematiku a reagovat na otázky Samostatně vyhledá a zpracuje informace</i>	Právo, morálka a spravedlnost Orgány právní ochrany Aktuální znění základních pramenů práva	<i>OSV VDO VMEGS Mezipředmětové vztahy: D, ČJ</i>	RWCT Fix Op ÚP RoD Hra E-U-R projekt	IZL IndZ PP HPP PH AZP Referáty
4.	POLITOLOGIE	<i>Zopakuje si základní učivo Definuje pojmy demokracie a její formy Charakterizuje právní stát, národní stát, multikulturní stát Chápe kontinuitu vývoje států v evropském kontextu Přiřadí vybraným politickým stranám politické ideologie Rozšíří své vědomosti o aktuální skutečnosti</i>	Vývoj národa a státu Účast lidu na rozhodovacích procesech ve státě, politické strany, občanská společnost	<i>VDO VMEGS Mezipředmětové vztahy: Cizí jazyky, ČJ, D, Vv, Hv Zeměpis</i>		IZL IndZ PP HPP PH AZP
5.	EKONOMIE	<i>Zopakuje si základní učivo Dokáže vnímat, respektovat a ochraňovat hodnoty světového a evropského ekonomického vývoje Vnímá dopady hospodářských rozhodnutí na život jedince</i>	Hospodaření v globalizovaném světě	<i>VDO MV MkV EV</i>		IZL IndZ PP HPP

			Vliv hospodářství na životní prostředí			PH AZP
6.	FILOSOFIE	<i>Zopakuje si základní učivo</i> <i>Dokáže samostatně vysvětlit problematiku a reagovat na otázky</i> <i>Samostatně vyhledá a zpracuje informace</i> <i>Spolupracuje se spolužáky na vytvoření diskusního fóra</i> <i>Dokáže naslouchat a zároveň používat argumentů</i> <i>Snaží se vyhledat informace, podklady a materiály k diskusi</i>	Filosofické směry v dějinných souvislostech Vybrané otázky systematické filosofie	<i>OSV</i> <i>VMEGS</i> <i>MV</i> <i>VDO</i> <i>Mezipředmětové vztahy:</i> <i>Cizí jazyky, ČJ, Fyzika,</i> <i>Matematika, D, Vv, Hv</i>	Učitel dle svého uvážení a znalosti klimatu třídy volí: Roz Dem AO Prax RozS ABM Vy Dem Ilu PsU INT SSPK PVM RWCT Fix Op ÚP RoD Hra E-U-R	IZL IndZ PP HPP PH AZP